

ROZHOVORY O DIDAKTIKE

Janka Medveďová (FiF UK): O vyučovaní pedagogiky a spoločného základu učiteľstva

1 O vyučovaní pedagogiky a spoločného základu učiteľstva sa rozprávame s doktorkou
2 Jankou Medveďovou.

3 Janka Medveďová pôsobí na Katedre pedagogiky a andragogiky Filozofickej fakulty
4 Univerzity Komenského v Bratislave. Vyštudovala učiteľstvo histórie a pedagogiky na
5 Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa dejinám školstva
6 a pedagogiky a dejinám výchovy a vzdelávania dospelých. Publikuje v slovenských
7 a zahraničných časopisoch. Spolupodielala sa na projekte Slovenská encyklopédia
8 edukačných vied heslami z dejín vzdelávania na Slovensku a bola tiež členkou
9 medzinárodného autorského tímu monografie Meziválečná školská reforma
10 v Československu.

11 Aká bola Tvoja cesta k učiteľstvu?

1

12 Moja cesta k učiteľstvu bola taká kľukatá by som povedala. Vždy ma fascinovalo toto
13 povolanie. Pamätám si moju triednu učiteľku a pamätám si prvú hodinu dejepisu v piatom
14 ročníku na základnej škole, kedy latinsky napísala na tabuľu, že „Historia est magistra vitae“.
15 A ja som sa vtedy zamilovala, zamilovala som sa do dejepisu, do dejín. A nepochádzam
16 z učiteľskej rodiny, hoci strýko bol, strýko bol učiteľ, bol riaditeľ, v škole mal byť školský
17 a úplne s takým pátosom sme prežívali prázdniny u neho a písali sme na tabuľu a užívali
18 sme si školský pozemok. A prišlo mi to také čarokrásne, ale že by som vyslovene mala
19 vytrasovanú túto budúcnosť učiteľskú, ani nie. Ani sme sa o tom s rodičmi nikdy nejako
20 o tom nebavili. Aj na základnej škole a potom aj na strednej škole som sa venovala iným
21 predmetom, ktoré som napokon v učiteľstve vyštudovala. A potom... potom také všelijaké
22 rôzne situácie sa mi stali, kedy som zvažila to, že ako v bielom plášti v laboratóriu smrdieť
23 od čpavku... A skúsila som teda sa prihlásiť na Filozofickú fakultu na učiteľstvo v kombinácii
24 história – pedagogika. A milujem práve túto kombináciu, pretože sa venujem dejinám
25 školstva, čiže to je taký prienik obidvoch predmetov, ktoré som študovala a stále ma
26 fascinujú.

27 Čo máš na učení najradšej?

28 Na učení mám najradšej... Na učení mám najradšej ten proces. To, že to nie je..., že to je
29 dynamický proces, že tá skupinová dynamika je iná, že zakaždým, keď stlačím kľučku na tej
30 učebni, tak sa mi rozbúcha srdce a je to obrovský adrenalín, tak by som to možno takto
31 kuchynsky nazvala. A práve tú skupinu ľudí, tú skupinu študentov, tú obrovskú výzvu pre
32 mňa: nadchnúť ich pre ten obsah, ktorý práve budeme preberať a následne tie diskusie

1 o tom, či to má význam, či to nemá význam, aký to má význam, a ako im to pomôže potom
2 reálne v budúcom živote tie poznatky, ktoré si tam prezdieľame.

3 **Čo považuješ na učení za náročné?**

4 Za náročné považujem, a zároveň aj smutné, považujem to, že máme učebne plné skvelých
5 študentov, pre ktorých je učiteľstvo presne taká cesta, ktorú vidia na horizonte svojej
6 budúcnosti, ale na trhu práce je neporovnateľná. A oni sú úžasní, ale v určitom momente,
7 a možno je to aj vecou doby, v ktorej žijú, že majú takéto pestré možnosti, že nie úplne
8 rigidne stanovené, že to čo vyštudujú, to musia aj robiť. A to mi príde náročné, nadchnúť
9 ich pre to povolanie a nadchnúť ich pre to, že to budú robiť v neporovnateľne horších
10 podmienkach, ako by to možno robili v nejakom korporáte lebo niekde. Takže toto
11 považujem za náročné z takého morálneho aspektu. A čo sa týka možno, čo považujem na
12 učení za náročné? Neviem, ja nepovažujem asi v učiteľstve nič za náročné, pretože podľa
13 mňa je to najúžasnejšie povolanie.

14 **To je krásne.**

15 **Prečo podľa Teba potrebujú budúce učiteľky a budúci učitelia predmety učiteľského 16 základu?**

17 Myslím, že si to už naznačila v tej otázke: učiteľský základ, nejaký background, ktorý ich
18 formuje, utvára, rozvíja že je to súčasť ich prípravy na budúce povolanie, ktorá je takou
19 integrálnou súčasťou toho. Oni síce majú dvojaprobáčne štúdium, sú odborníci na jeden či
20 druhý predmet. Ale vedieť ho naozaj, či už didakticky spracovať, alebo inovovať ten obsah
21 tak, aby zodpovedal tým trendom, alebo tomu, že dneska tí naši študenti, tí žiaci sú v tých
22 technológiách možno o dva kroky pred nami, a vedieť ich možno zaujať tým obsahom.
23 Alebo to, ako na nich delegovať nejakú úlohu, alebo spracovať nejakú úlohu tak, aby do
24 toho boli oni zainteresovaní, tak to je asi gro dnešnej tej učiteľskej prípravy. A tým som Ti
25 možno odpovedala aj na tú otázku predtým, áno, sú tam etapy, ktoré sú možno
26 náročnejšie v tomto povolaní. A hlavne pre mňa je veľmi dôležité na učiteľskom základe,
27 aby sa tí študenti a študentky identifikovali s tým povolaním, že možno tá voľba toho
28 štúdia učiteľského bola prvoplánová, možno nebola, neviem, ale ak bola prvoplánová, tak
29 to sú práve predmety, kde im ukážeme to čarokrásno toho celého povolania. Takže preto
30 učiteľský základ je pre mňa background, background toho, ako sa budú na tej ceste
31 academickej prípravy učiteľov zlepšovať a zlepšovať. A budú chápať niektoré súvislosti,
32 budú rozmýšľať nad tým obsahom toho alebo ktorého predmetu, ktorí študujú, didakticky.

33 **Ako by sa podľa Teba mali učiť tieto predmety učiteľského základu?**

34 No, to je asi... Mali by sa učiť asi v súlade s nejakými trendmi, v súlade s nejakými
35 inováciami, v súlade s tým, čo možno tú spoločnosť určuje, čo možno pomáha na nejakú
36 sebaidentifikáciu. Neviem Ti asi úplne presne povedať, že po prvé, po druhé, po tretie, po
37 štvrté... Ale pre mňa je veľmi dôležitá s nimi tá diskusia o tom, že Quo vadis domine?
38 Chceš byť učiteľ? Chcem. Chceš. Tak toto a toto máme k dispozícii a tak ti to vieme

1 uľahčiť, alebo pomôcť nejako spracovať. Ale častokrát sa stretávame práve aj s takou..., sa
2 takým hejtom, že oni vlastne učiť nechcú. A na otázku, prečo ste sa prihlásili na učiteľstvo,
3 nám už odpovedať nevedia. Alebo nechcú. Čiže asi by sa mali učiť v súlade s nejakými
4 trendmi, v súlade s nejakými aktuálnymi dátami a výstupmi, v súlade s tým, že
5 komparujeme skúsenosti štátov, kde naozaj tá učiteľská príprava je svedomitá, že ten
6 výber tých študentov je náročný, ale aj ten status toho učiteľa po tej celej tortúre a po
7 tej celej ceste je naplnený tým všetkým, čo tomu zodpovedá. A možno by mi chýbalo ešte
8 trochu viacej takého prepojenia s reálnou školou, aby naozaj tá návšteva školy, tá vôňa
9 školy, ten proces školský, aby bol prítomný aspoň stopovými prvkami už od toho prvého
10 ročníka, ako sa má ten študent/študentka identifikovať so svojou profesiou, keď..., a pre
11 tých by som to predovšetkým, ktorí prichádzajú s tým presvedčením, že oni učiť nikdy
12 nebudú, a častokrát sa stáva, že práve tí učiť idú. Takže sprostredkovať im tú skúsenosť
13 toho, že toto je škola, to je úžasný organizmus, že v tej zborovni vie byť aj príjemne aj
14 dusno, aj musíte sa..., musíte navnímať všetky tie dojmy a vnemy, že každá trieda je iná,
15 každý učiteľ je iný, pretože aj tá učiteľská osobnosť je iná. Čiže naozaj sprostredkovať im
16 takú priamu skúsenosť, aby sa vedeli identifikovať s tým prostredím školy, so svojim
17 pracovným prostredím budúcim.

18 **Keby si mala nejakú čarovnú paličku a mohla v učiteľskej príprave niečo zmeniť, čo**
19 **konkrétne by to bolo?**

20 Tak asi viac takého kontaktu so živou školou, s veľkou školou, možno také prepojenie toho
21 učiteľského zboru s akademickým zborom v rámci možno nejakých seminárov, kolokvií
22 pravidelných, chcela by som mať nádej, že naozaj robíme všetko pre to, aby sme ich
23 presvedčili o tom tom, že toto povolanie má význam, naše deti a naše vnúčatá a ich deti si
24 zaslúžia skvelých učiteľov, skvelý školský systém, a čo nejde zmeniť zhora, tak podme sa
25 pokúšať zmeniť zdola. A to je asi, asi tie predmety také tie pedeutologické, aby vlastne
26 nezažívali ten šok z reality, aby tí najlepší študenti ktorých máme v tom systéme naozaj
27 zostali, aby neodchádzali po piatich rokoch vyhorení a sklamaní z toho, že si to
28 predstavovali nejak inak. Takže toto, ak by som mohla. Ak by som bola ministrom mágie,
29 tak toto spravím.

30 **Moja posledná otázka je, čo by si odkázal budúcim učiteľkám a budúcim učiteľom?**

31

32 To bude asi stručná odpoveď. Že učiteľstvo je krásne povolanie, najúžasnejšie,
33 najdynamickejšie, ktoré je interdisciplinárne, pretože ten učiteľ/učiteľka nie je len odborník
34 na svoj predmet, ale musí byť trochu psychológ, trochu sociológ, musí byť trochu vizionár,
35 musí byť trochu umelec, musí byť... Je to taký koktejl všetkých možných rôznych zručností,
36 ktoré sú na komerčnom trhu práce oveľa lepšie zaplatené. Takže tá škola, a tie naše deti
37 a ten školský systém potrebujú takýchto študentov. Takže odkazujem im, že učiteľstvo
38 a učiteľovanie je úplne najkrajšie a najadrenalinovejšie povolanie.

UČITEĽSKÁ
AKADÉMIA
Univerzita Komenského
v Bratislave

1 Ďakujem veľmi pekne za rozhovor.

Prepis záznamu v roku 2023 vyhotovila:

Mgr. Karin Černickaja, Ústav aplikovanej psychológie, FSEV UK

Ako citovať tento rozhovor:

Medveďová, J. (2023). O pedagogiky a spoločného základu učiteľstva. In: Dvorská, D., Sokolová, L., Karolčík, Š., Dovičák, M., Griguš, S., & Hrcán, Z.: *Učiteľská akadémia UK* [webová stránka]. Získané z <https://www.ucitelskaakademia.sk>.